

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Jaarverslag 2024

Voorwoord

Het toezicht was in 2024 volop in ontwikkeling. De Inspectie van het Onderwijs is de afgelopen jaren gegroeid in het kader van het programma Versterking Toezicht. Daar konden we in 2023 en 2024 de eerste vruchten van plukken: we gingen vaker naar scholen toe. Naast de risicogerichte onderzoeken deden we steekproefsgewijze kwaliteitsonderzoeken op scholen en bij opleidingen.

Ondanks de groei moesten er nog steeds keuzes worden gemaakt. Nieuwe collega's moesten namelijk worden ingewerkt en natuurlijk stond de kwaliteitsborging daarbij voorop. En we hadden te maken met verloop, onder andere door pensionering van medewerkers. Dit heeft de afgelopen jaren impact gehad op de beschikbare capaciteit voor toezicht en de gemaakte keuzes. De beschikbare capaciteit zal ons overigens ook de komende jaren voor de vraag blijven plaatsen hoe we ons toezicht ten aanzien van de maatschappelijke opgaven vormgeven: met wat voor onderzoeken en hoeveel onderzoeken.

Eind 2023 maakten we de keuze om ons in 2024 te focussen op het toezicht op de scholen en opleidingen. Daardoor konden we minder onderzoeken bij besturen doen. We hebben ons in 2024 vooral gericht op besturen waar we risico's zagen. Wel zijn we besturen verantwoordelijk blijven houden voor de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs. Ook in het stelseltoezicht hebben we de afgelopen jaren moeten inkrimpen om ruimte te maken voor meer toezicht op scholen en opleidingen. Dit laat onverlet dat zicht op het stelsel, behalve een wettelijke taak, een onmisbaar onderdeel van ons toezicht blijft.

In 2024 werd er van onze medewerkers weer veel gevraagd. Vanwege de groei die we doormaakten, de ontwikkelingen in het toezicht en ook de aandacht die er voor het toezicht was vanuit media en politiek. Het was mede daarom een mooie opsteker dat uit het medewerkersonderzoek 2024 naar voren kwam dat de medewerkers vrijwel alle onderdelen positiever beoordeelden dan 2 jaar eerder. Al bleven werkdruk en herstelbehoefte wel aandachtspunten.

Er zijn veel ontwikkelingen, veranderingen en soms ook onvoorziene taken, maar desondanks voerden we in 2024 onze vaste wettelijke taken uit. We deden een paar duizend onderzoeken en

onderzoeksactiviteiten bij besturen, scholen en opleidingen, voerden enkele tientallen stelselonderzoeken uit en presenteerden de jaarlijkse Staat van het Onderwijs en het Landelijk rapport gemeentelijk toezicht.

Als inspectie willen we zorgen voor een zekere continuïteit en een voorspelbare focus in het toezicht. Met de beschikbare middelen en binnen onze wettelijke opdracht willen we zorgen voor een optimale toezichtmix. De Inspectie voor het Onderwijs staat voor haar missie: effectief toezicht voor beter onderwijs. Ons toezicht is het meest effectief als we daar zijn waar we het hardst nodig zijn. Daar ligt dus onze focus. Als inspectie willen wij besturen, scholen en opleidingen waar we misschien minder hard nodig zijn niet uit het oog verliezen en we willen blijvend zicht houden op de kwaliteit op stelselniveau. Voor dit alles en vooral voor beter onderwijs zetten wij ons als inspectie elke dag weer in.

Alida Oppers,
Inspecteur-generaal van het Onderwijs

Inhoudsopgave

Voorwoord	2	Toezicht op het middelbaar beroepsonderwijs	17
		Toezicht op het hoger onderwijs	17
1. Ontwikkelingen in het toezicht		Financieel toezicht	18
Versterking toezicht	5	Interbestuurlijk toezicht gemeentelijke taken	19
Doorontwikkeling onderzoekskader	6	Advisering over aanvragen nieuwe scholen	20
Stelseltoezicht	6	Toezicht op de kinderopvang en het onderwijs in Caribisch Nederland	21
In contact met de omgeving	6	Toezicht op Nederlands onderwijs in het buitenland	21
		Overzicht stelselonderzoek	22
2. Waardering, dialoog, informatie en samenwerking		Peil.onderwijs	23
Draagvlak voor ontwikkeling toezicht	8	Procedures en verzoeken Wet open overheid en Algemene verordening gegevensbescherming	24
Bereikbaarheid voor vragen en signalen	8	Vertrouwensinspecteurs	24
Communicatie	9		
Behandeling van klachten over ons handelen	10	4. Organisatie	
Samenwerking in toezicht en wetenschap	10	Sturingsmodel	27
Raad van Advies	12	Ondernemingsraad	27
		Strategisch HR-beleid	27
3. Activiteiten		Personeelsgegevens	27
Toezihtsactiviteiten	14	Kwaliteitszorg	28
Toezicht op het primair onderwijs	15	Veiligheid en integriteit van ons personeel	29
Toezicht op het (voortgezet) speciaal onderwijs	16	Informatiebeleid	30
Toezicht op samenwerkingsverbanden passend onderwijs	16	Activiteiten in het kader van OCW Open	30
Toezicht op het niet-bekostigd funderend onderwijs	17	Begroting en realisatie	31

1. Ontwikkelingen in het toezicht

In dit jaarverslag verantwoorden we ons over het jaar 2024. We geven aan wat we doen, met welke middelen we onze activiteiten uitvoeren en welke capaciteit daarvoor is ingezet. In dit hoofdstuk gaan we in op de ontwikkelingen in het toezicht. In 2024 is het programma Versterking Toezicht afgerond. We bleven ook daarna ons toezicht versterken. Met meer en beter zicht op de kwaliteit van het onderwijs op scholen en opleidingen, en waar nodig met snellere interventies. Intussen ging ons stelseltoezicht door, steeds meer verbonden met het toezicht op scholen, opleidingen en besturen. We hebben het stelselonderzoek en bestuursonderzoek iets moeten inkrimpen om meer ruimte te geven aan onderzoek op scholen. Uitgangspunt hierbij zijn onze wettelijke taken en bevoegdheden, zoals verwoord in de Wet op het onderwijstoezicht.

Versterking toezicht

In 2024 is het programma Versterking Toezicht afgerond. In de balans tussen het stelsel, besturen en scholen en opleidingen leggen we sinds 2023 nadrukkelijker de focus op de kwaliteit van het onderwijs op scholen en opleidingen. We hanteren daarbij een integrale, opgavegerichte en adaptieve aanpak. Dit is een samenhangende werkwijze die ons wendbaar maakt. Het is mogelijk om snel te schakelen en ons te richten op urgente onderwijsvraagstukken. We hebben hierbij aandacht voor scholen, besturen en stelsel. Als inspectie willen we vooral aanwezig zijn bij besturen en scholen en opleidingen en op thema's waar dat het hardst nodig is. Daarnaast willen we goed zicht hebben op de risico's én op de kwaliteit van het onderwijs op verschillende niveaus, zodat we ons toezicht gericht kunnen inzetten.

We gaven prioriteit aan onze onderzoeken bij scholen en opleidingen

Onderzoeken op scholen

We werkten in 2024 verder aan een nieuwe balans in ons toezicht op de verschillende niveaus: het onderwijsstelsel, de besturen en de scholen en opleidingen, met meer zicht op en aandacht voor de kwaliteit van het onderwijs op scholen en opleidingen. Hoewel we door de gemaakte keuzes niet zo vaak bij besturen konden bezoeken als wenselijk, verloren we de besturen niet uit het oog. Zij zijn immers verantwoordelijk voor de kwaliteit en de continuïteit van het onderwijs op scholen en opleidingen.

We volgen elk jaar de prestaties van alle besturen en hun scholen en opleidingen met onze jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse (JPRA). In deze analyse betrekken we:

- de onderwijsresultaten;
- financiële kengetallen;
- de ontwikkeling van de leerlingenpopulatie of studentaantallen;
- eventuele signalen en andere relevante factoren.

Als we op basis van onze jaarlijkse analyse bepaalde risico's bij een bestuur of een school/opleiding zien, dan kan dit leiden tot een bestuursgesprek, een bestuursonderzoek of een kwaliteitsonderzoek bij een school of instelling.

In 2023 startten we met steekproefsgewijze kwaliteitsonderzoeken op scholen in het funderend onderwijs. Sinds 2024 doen we deze onderzoeken ook in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). We doen deze onderzoeken om op stelselniveau een beter beeld te krijgen van de kwaliteit van het onderwijs op scholen en opleidingen in Nederland.

De extra inzet op scholen en opleidingen betekende dat er minder ruimte was voor onderzoeken bij besturen. Met de beschikbare capaciteit was het nodig om keuzes te maken, rekening houdend met de groei van de organisatie en de tijd die het kost om nieuwe medewerkers in te werken. In 2024 gaven we prioriteit aan onze risico-kwaliteitsonderzoeken en steekproef-kwaliteitsonderzoeken bij scholen en opleidingen, en aan de herstelonderzoeken die daarop kunnen volgen. Voor de vierjaarlijkse onderzoeken bij besturen gaven we prioriteit aan onderzoeken waar risico's of signalen aanleiding toe gaven.

In 2024 verkenden we hoe onaangekondigd toezicht ons huidig toezicht kan versterken

In 2024 hebben we een [verkenning](#) uitgebracht over de vraag hoe (meer) onaangekondigde toezichtactiviteiten ons toezicht kunnen versterken. De verkenning is op 20 december aangeboden aan de Kamer, samen met de [Kamerbrief](#) 'Voortgang versterking toezicht in het funderend onderwijs 2024'. Gelet op de wet die uitgaat van het in principe aankondigen van bezoeken, het ontbreken van aanwijzingen dat onaangekondigde bezoeken leiden tot andere oordelen dan aangekondigde bezoeken en het wisselende draagvlak voor onaangekondigde toezichtactiviteiten in het onderwijsveld, toonden we ons in ons rapport terughoudend om onaangekondigd toezicht als generiek instrument in te zetten. Als inspectie gaan we wél enkele specifieke vormen van onaangekondigd toezicht, die een meerwaarde kunnen hebben voor effectief toezicht, verder uitwerken en toetsen op effectiviteit, haalbaarheid en uitvoerbaarheid.

We werkten aan nieuwe vormen van stimulerend toezicht

Ook namen we ons stimulerend toezicht onder de loep. Met de afschaffing van de waardering Goed en het predicaat Excellent per augustus 2023, hebben we andere manieren om verbetering van het onderwijs te bevorderen en te waarderen onderzocht. We deden niet alleen extern onderzoek ([Regioplan, 2023](#)) naar de effecten van de waardering Goed en het predicaat Excellente School om te leren wat wel en niet werkt, maar we voerden ook een verkenning uit naar de mogelijkheden voor stimulerend toezicht. De aanbevelingen zijn vastgelegd in [een rapport](#) en in [de Kamerbrief](#) 'Stimuleren van kwaliteitsverbetering' die op 26 juni aan de Kamer is aangeboden. De implementatie wordt gefaseerd uitgevoerd in aanloop naar het onderzoekskader 2027. In 2025 wordt een start gemaakt met invoering van de verbeterde interventies.

Doorontwikkeling onderzoekskader

Sinds augustus 2023 bevatten de onderzoekskaders een standaard over het aanbod van basisvaardigheden (OP0). Het doel daarvan is een duidelijkere focus op basisvaardigheden bij kwaliteitsonderzoek. In 2024 gaven we nog geen oordeel op deze standaard, en deze werkte ook niet door in het eindoordeel over de school. Wel gaven we herstell opdrachten als daar aanleiding toe was. En organiseerden we verschillende webinars voor het onderwijsveld over de standaard OP0 en de basisvaardigheden in het algemeen, zodat duidelijk is wat we op dit punt verwachten van besturen en scholen.

Stelseltoezicht

Het stelseltoezicht geeft ons een beeld van de kwaliteit van het onderwijs op het niveau van het onderwijsstelsel als geheel. En van de mate waarin besturen, scholen en opleidingen – samen met andere partijen in het onderwijs – erin slagen de kernfuncties van het onderwijs te realiseren. Die kernfuncties zijn kwalificatie, socialisatie en allocatie. Daarbij agenderen we knelpunten, leggen mechanismen bloot en geven waar mogelijk aanbevelingen. Het stelseltoezicht is verbonden met het instellingstoezicht. De uitkomsten helpen ons mede om te bepalen waar we in het instellingstoezicht aandacht aan moeten besteden. Andersom voeren we, als daar aanleiding toe is, onderzoek uit op stelselniveau naar problematiek die in het toezicht op besturen en instellingen naar voren komt. In tabel 3i en 3j in hoofdstuk 3 staat welke rapporten we in 2024 opleverden.

We bleven in contact staan met onze omgeving, onder andere door interviews, webinars, presentaties en een podcast

In contact met de omgeving

We brachten de resultaten van onze onderzoeken dus onder de aandacht bij verschillende doelgroepen via rapporten. En ook via interviews, webinars, presentaties en een podcast. De dialoog met het onderwijsveld gingen we regelmatig aan, bijvoorbeeld tijdens het congres De Staat van het Onderwijs 2024 en het congres Toezicht in het hoger onderwijs. Ook spraken we met het veld tijdens rondetafelgesprekken over de aansluiting tussen het hoger beroepsonderwijs (hbo) en het wetenschappelijk onderwijs (wo), en tijdens diverse werkbezoeken. In 2024 organiseerden we verschillende bijeenkomsten met onderwijsorganisaties en -professionals, zowel fysiek als online. Daarnaast waren we regelmatig aanwezig bij bijeenkomsten om daar te spreken, deel te nemen aan een panel of de dialoog aan te gaan met het onderwijsveld.

De relatie met publieks- en vakmedia is in 2024 verder geïntensiveerd. Media hebben namelijk een belangrijke, reflectieve functie. We zetten ons altijd in om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan informatieverzoeken van de media en namen ook zelf het initiatief. Zo nodigden we journalisten uit voor een persbijeenkomst, waar zij op een laagdrempelige wijze in gesprek konden gaan met inspecteurs en andere medewerkers van de inspectie over onderwijs en toezicht.

2. Waardering, dialoog, informatie en samenwerking

We willen dat ons toezicht effectief is en hechten daarbij waarde aan draagvlak. Daarom overleggen we met het georganiseerde onderwijsveld. Ook staan we in contact met het onderwijsveld en met de samenleving. Ons team Klantcontact behandelt jaarlijks zo'n 20.000 meldingen, signalen en vragen. We streven naar transparantie, toegankelijkheid en heldere communicatie. Om onze rol goed te vervullen, werken we samen met andere rijksinspecties in de Inspectieraad en in het samenwerkingsverband Toezicht Sociaal Domein. Internationaal werken we samen met vooral de Europese onderwijsinspecties. Daarnaast werken we met de wetenschap aan belangrijke thema's om zo ons toezicht verbeteren. Onze Raad van Advies dacht in 2024 met ons mee over actuele thema's in ons toezicht.

Draagvlak voor ontwikkeling toezicht

Driemaal per jaar overlegt de inspectie met De Ringen, de vertegenwoordigers van organisaties uit het onderwijsveld. In deze overleggen staan vooral wijzigingen in het toezicht centraal. Het gaat erom dat het toezicht aansluit bij breed gedragen opvattingen in het onderwijsveld over de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs. En de rol van de inspectie in de beoordeling daarvan.

In 2024 vonden de overleggen met De Ringen plaats in de maanden februari, mei en oktober. Op de agenda stond onder andere de actualisatie van de onderzoekskaders voor het toezicht in de verschillende sectoren van het funderend onderwijs en in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Daarnaast kwamen verschillende onderwerpen aan bod, zoals het Jaarwerkplan 2025, de stelselonderzoeken en het onderwijsresultatenmodel. Over dit laatste onderwerp zijn met een aantal organisaties ook verdiepende gesprekken gevoerd. Dit heeft geleid tot meer wederzijds begrip en inzicht.

In oktober 2024 is bij wijze van proef gestart met een nieuwe opzet van het 'Ringen-overleg'. Naast het formele deel is er tijdens het overleg nu ook een informeel gedeelte. De proef loopt door in de eerste helft van 2025 en wordt daarna geëvalueerd. De eerste reacties waren positief.

Bereikbaarheid voor vragen en signalen

20.019

meldingen binnen bij
Klantcontact

9.872

telefoongesprekken
gevoerd door Team
Klantcontact

In 2024 ontving en behandelde de afdeling Klantcontact van de inspectie 10.147 meldingen. Daarnaast handelde zij 9.872 telefoongesprekken af. In totaal gaat het om 20.019 meldingen, waarvan er 15.952 werden geregistreerd. Dit aantal komt overeen met dat van 2023.

Ongeveer 37% (5.988) van de 15.952 geregistreerde meldingen betrof een signaal over een school, instelling of bestuur. In de overige 63% ging het om een informatieverzoek. Ter vergelijking: in 2023 was de verhouding 29% signalen tegenover 71% informatieverzoeken. Van de signalen in 2024 was 65% afkomstig van ouders. Daarnaast werden er signalen ingediend door onder andere leerlingen of studenten (10%) en docenten (4%). De meeste signalen gingen over de sectoren primair onderwijs (po) en voortgezet onderwijs (vo).

Tabel 2a – Overzicht van aantal signalen per sector (2024)

Sector	Aantal signalen
ho	465
mbo	434
po	2.664
so	423
vo	1.859
overig	143
Totaal	5988

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2025)

Ook in 2024 was veiligheid het meest voorkomende onderwerp waarover we signalen ontvingen

Net als in voorgaande jaren was veiligheid het meest voorkomende onderwerp van de signalen: in 2024 kwam het onderwerp in 60% van de signalen naar voren. Verder zagen we een flinke toename van signalen over extra ondersteuning binnen passend onderwijs. Ook waren er veel signalen over lesuitval, de bekwaamheid van personeel en de communicatie tussen ouders en school.

Tabel 2b – Overzicht van de 5 onderwerpen met de meeste signalen (2024)

Onderwerp	Aantal signalen
Veiligheid	3.385
Extra ondersteuning	563
Lesuitval	505
Bekwaamheid personeel	374
Communicatie school	368

Bron: *Inspectie van het Onderwijs (2025)*

Signalen kunnen (mede) aanleiding zijn voor onderzoek, bijvoorbeeld binnen het stelseltoezicht of voor een risico-kwaliteitsonderzoek op een school of instelling.

Communicatie

De inspectie is in contact met haar doelgroepen en communiceert helder en transparant

Door beter aan te sluiten op de behoeften van burgers en onderwijsinstellingen willen we onze publieke dienstverlening steeds verder verbeteren. We zetten in op heldere communicatie voor iedereen en investeren daarom in nieuwe en bestaande communicatiemiddelen. Dit doen we onder andere binnen het kader van het overheidsbrede programma Werk aan Uitvoering.

Duidelijke communicatie voor iedereen

We werken aan communicatie die voor iedereen te begrijpen is. Zo vergroten we de transparantie en toegankelijkheid van onze informatie. Onze medewerkers kunnen een training ‘duidelijk schrijven’ volgen. Dit is onderdeel van onze interne campagne over dit onderwerp die in 2024 is gestart. In samenwerking met leerlingen, studenten, ouders en onderwijsprofessionals verbeteren we onze communicatiemiddelen en websiteteksten.

In 2024 brachten we de wensen van gebruikers van het Internet Schooldossier (ISD) in kaart en voerden we tests uit met gebruikers voor de verdere ontwikkeling van het ISD. Dit klantportaal

stelt scholen en besturen in de gelegenheid documenten aan te leveren voor de inspectie, meldingen door te geven en vragenlijsten in te vullen.

Versterken en uitbreiden communicatiemiddelen

We willen onze inhoudelijke boodschappen onder de aandacht brengen bij de juiste doelgroepen. In 2024 investeerden we in verdere verdieping van onze communicatiemiddelen, zoals podcasts en webinars om onze bevindingen te delen. Ook sociale media zetten we in om kennis en inzichten met onderwijsprofessionals te delen. We werkten aan een eenduidige en herkenbare visuele stijl op onze socialemediakanalen en evalueerden onze communicatie via LinkedIn. Dankzij onder andere een vragenlijst voor onze volgers kregen we meer inzicht in hun behoeften, zodat we onze online communicatie steeds beter kunnen laten aansluiten bij de doelgroep. Daarnaast zetten we in op digitale toegankelijkheid, bijvoorbeeld door de inzet van beeldmateriaal. Omdat onze posts vaak als handreiking dienen voor onderwijsprofessionals om het onderwijs te verbeteren, proberen we de dialoog aan te gaan. Waar mogelijk geven we persoonlijk antwoord op berichten die we krijgen.

Bezoekcijfers website en sociale media in 2024

787.752
bezoekers
onderwijsinspectie.nl

13.289
unieke downloads
De Staat van het Onderwijs

Onze inzet op een herkenbare visuele stijl, het inspelen op behoeften van de doelgroep en het aangaan van de dialoog vertaalt zich ook in de cijfers van sociale media. Het aantal volgers op ons belangrijkste digitale kanaal, LinkedIn, steeg met 13,6% van ruim 70.000 in 2023 naar 79.600 in 2024. De post met het grootste bereik (78.900) was ‘5 kenmerken van een effectieve les’, gebaseerd op de Monitor Leskwaliteit.

We waren in 2023 als inspectie nog maar nauwelijks actief op X (voorheen Twitter), en in maart 2024 is ons account definitief verwijderd. Op ons Facebook-account zijn we niet meer actief, maar wel bereikbaar om berichten te beantwoorden.

Sociale media leiden altijd naar berichten op de website. Kijken we naar de website, dan zien we dat het bezoek in 2024 opnieuw is gestegen ten opzichte van het jaar ervoor. Het gaat om een stijging van 8,4%, van 787.752 naar 854.140 bezoekers.

De homepage werd het meest bezocht met 257.301 weergaven, een lichte daling ten opzichte van 2023. Dit kan erop wijzen dat bezoekers vaker via andere wegen direct op dieperliggende pagina's terechtkomen, zoals Google of LinkedIn.

De pagina over de onderzoekskaders was de meest bezochte inhoudelijke pagina, met 68.154 weergaven. Dat is een stijging van 3,8% ten opzichte van de 65.636 weergaven in 2023. Het meest gedownloade document blijft De Staat van het Onderwijs met 13.289 unieke downloads, al is hier wel een daling zichtbaar.

Behandeling van klachten over ons handelen

Bij de behandeling van binnengekomen klachten over ons eigen handelen focussen we op 2 zaken. We willen het vertrouwen van de klachtindieners in de Inspectie van het Onderwijs herstellen. Daarnaast benutten we de klachten om – waar mogelijk – onze organisatie en ons werk te verbeteren.

Klachten ontvangen we vooral via het klachtenformulier op onze website. In 2024 ontvingen we er 36. Deze klachten kwamen grotendeels van schooldirecties en besturen, docenten en leerkrachten en daarnaast van melders van signalen, met name ouders. De meeste klachten gingen over de uitvoering van onderzoeken, de opvolging van signalen, de beantwoording van meldingen en onze communicatie, zoals uitingen in de media of op sociale media.

We proberen klachten in eerste instantie informeel op te lossen, bijvoorbeeld via een gesprek - al dan niet met de klachtfunctionaris erbij - of een schriftelijke reactie. In 2024 handelden we 26 van de 36 klachten op deze manier af. Een aantal klachten namen we niet in behandeling, omdat contact met de klager niet mogelijk bleek of omdat de klacht werd ingetrokken.

Wanneer een klacht niet informeel kan worden opgelost, wordt in principe de formele procedure gestart. De klacht wordt dan voorgelegd aan de onafhankelijke klachtadviescommissie van de inspectie. Op basis van het advies volgt een klachtbesluit van de inspecteur-generaal, waarmee

de klachtbehandeling wordt afgerond. In 2024 legden we 2 klachten voor aan de klachtadviescommissie.

Samenwerking in toezicht en wetenschap

De inspectieraad besteedde aandacht aan het wetsvoorstel voor de Kaderwet rijksinspecties

De Inspectieraad

De Nederlandse rijksinspecties werken samen in de Inspectieraad. In dit samenwerkingsverband zetten de inspecties zich gezamenlijk in voor goed en onafhankelijk toezicht. Sinds 1 juni 2022 is inspecteur-generaal van het Onderwijs, Alida Oppers, voorzitter van de Inspectieraad. In 2024 is haar voorzitterschap verlengd.

In december 2024 presenteerde de Inspectieraad zijn meerjarenperspectief 2025-2029 getiteld 'Sterker Nederland met goed toezicht'. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) ontving het eerste exemplaar uit handen van de voorzitter van de Inspectieraad. Het meerjarenperspectief focust op 4 thema's die de komende jaren extra aandacht krijgen:

- maatschappelijke oriëntatie;
- responsiviteit;
- goed toezicht;
- samenwerking, ook met beleidsmakers en uitvoerders.

De 4 thema's krijgen concreet vorm in de ontwikkelagenda die ook onderdeel van het meerjarenperspectief is.

In 2024 besteedde de Inspectieraad veel aandacht aan het wetsvoorstel voor de Kaderwet rijksinspecties. Deze wet moet de onafhankelijkheid van het inspectietoezicht beter borgen. Eind 2024 was het wetsvoorstel nog niet in interconsultatie, dit gebeurde in januari 2025. De rijksinspecties benadrukten in de tweede helft van 2024 dat het belangrijk is dat de werkplannen van de rijksinspecties in onafhankelijkheid tot stand komen. Daarnaast vroegen ze aandacht voor een aantal punten die nog niet in wetsvoorstel stonden:

- een apart begrotingsartikel voor rijksinspecties;

- zelfstandige afwikkeling van verzoeken op basis van de Wet open overheid;
- het automatisch doorsturen van rapporten naar het parlement door ministers.

Het wetsvoorstel bevat naast deze punten positieve elementen voor de rijksinspecties. Zo krijgen zij meer ruimte om inspectieresultaten te publiceren en rechtstreeks contact te onderhouden met de Tweede Kamer.

Toezicht Sociaal Domein

De inspectie vormt met 3 andere rijksinspecties – de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, de Inspectie Justitie en Veiligheid en de Nederlandse Arbeidsinspectie – het samenwerkingsverband Toezicht Sociaal Domein (TSD). Dit samenwerkingsverband richt zich op maatschappelijke problematiek binnen het sociaal domein: onderwijs, jeugd, zorg en welzijn, veiligheid, werk en inkomen. Daarbij gaat de aandacht uit naar vraagstukken die de domeinen van deze inspecties overstijgen.

In 2024 heeft TSD diverse toezichtonderzoeken afgerond en producten opgeleverd, waaronder een nieuwe [Gespreksleidraad](#) voor onder andere interne toezichthouders over samenwerking. Deze leidraad is een vervolg op de handreiking die in 2023 is gepubliceerd. Ook startte TSD in 2024 met het onderzoek [Meedoen met taal](#). Dit toezichtonderzoek gaat over mensen die moeite hebben met lezen en schrijven. De centrale vraag is: hoe helpen organisaties in het sociaal domein hen om mee te doen in de samenleving? Daarnaast heeft TSD bijgedragen aan het toezichtonderzoek *Onderwijs-zorgarrangementen*. Eén van de resultaten is een werkwijze voor alle inspecteurs die te maken kunnen krijgen met een integraal aanbod van onderwijs en zorg.

Internationale samenwerking

De inspectie wisselt kennis uit met andere Europese onderwijsinspecties. De kennis en inzichten uit andere Europese landen gebruiken we om ons toezicht te verbeteren. We zijn lid van de *Standing International Conference of Inspectorates (SICI)*.

In 2024 vonden verschillende internationale samenwerkingen en onderzoeken plaats. Zo werkten Nederlandse en Vlaamse inspecteurs in het ‘Jobshadowing’-project samen om van elkaar te leren over het toezicht op basisvaardigheden.

We werkten samen met de wetenschap, onder andere rondom de thema’s lerarentekort, kansengelijkheid en burgerschap

Samenwerking met de wetenschap

De inspectie werkt samen met wetenschappers en onderwijsprofessionals aan wetenschappelijk onderzoek naar onderwijs en toezicht. Deze samenwerkingen geven inzicht in urgente opgaven in het onderwijs en dragen bij aan de wetenschappelijke onderbouwing van het toezicht.

- Met de Universiteit Maastricht (UM) en de Vrije Universiteit (VU) Amsterdam werken we al langer samen aan onderzoeken rondom de thema’s *lerarentekorten, kansengelijkheid, vaardigheden voor de arbeidsmarkt van de toekomst en onderwijsachterstanden*.
- In 2024 is door de Universiteit Maastricht een nieuw onderzoek gestart waarin wordt gekeken naar *verklaringen voor de onderwijsachterstanden waarmee nieuwkomers te maken hebben*.
- Met de Universiteit Twente (UT) werken we samen op het gebied van leskwaliteit. In een meerjarig onderzoek wordt de *leskwaliteit van startende leraren in het basisonderwijs* onderzocht. Dit gebeurt met behulp van de monitor leskwaliteit.
- We zetten ook de samenwerking met de Universiteit van Amsterdam (UvA) voort, gericht op *(toezicht op) sociale kwaliteit*. In 2024 vond onderzoek plaats naar de *bouwstenen voor een opbrengstgerichte benadering van burgerschapsonderwijs*.
- Een ander onderzoek van de UvA richtte zich op de ontwikkeling van een computermodel om de *mechanismen achter segregatie in het onderwijs* beter te begrijpen.
- De samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) startte in 2023 en richtte zich in 2024 op het in kaart brengen van de *effecten van verschillende vormen van inclusief onderwijs op leerlingen met extra ondersteuningsbehoeftes*.
- Ook zetten we de samenwerking met de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) voort. Dit onderzoek is gericht op *inzicht in de effecten van het inspectietoezicht*.
- Eind 2024 gingen we een nieuwe samenwerking aan met de Universiteit Utrecht (UU) op het thema *kansengelijkheid in het hoger onderwijs*.
- Ook startten we eind 2024 een nieuwe samenwerking met de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN), met als thema *collectief professionaliseren*.
- We zetten ook onze samenwerking met de Radboud Universiteit naar het *curriculum van lerarenopleidingen voor het primair onderwijs* voort.

Raad van Advies

De inspectie heeft een Raad van Advies (RvA), die als wettelijke taak heeft om de inspectie bij te staan in de waarborging van een zorgvuldige en professionele uitoefening van het toezicht. De raad geeft gevraagd en ongevraagd advies. In 2024 bestond de raad uit:

- Ismail Aghzanay
- Perry den Brok
- Luce van Kempen (tot 1 mei 2024)
- Marc Vermeulen (tot 1 mei 2024)
- Monique Volman (vanaf 1 oktober 2024)

De Raad van Advies vergaderde in 2024 driemaal met de inspectieleiding. Agenda-onderwerpen waren onder andere het jaarlijkse verslag over de staat van het onderwijs, de positie en de reflectieve rol van de inspectie en de bredere ontwikkelingen in en rond het toezicht.

De RvA uitte zorgen over een mogelijke toezichthoudende rol van de Inspectie van het Onderwijs op informeel onderwijs. Volgens RvA-leden zou de inspectie deze taak niet goed kunnen uitvoeren, en dat zou effect kunnen hebben op de positie van de inspectie. De inspectie heeft deze zorgen betrokken in haar visie op het wetsvoorstel Toezicht op informeel onderwijs, die op 26 november 2024 openbaar werd op basis van de Wet open overheid.

De RvA vroeg eind 2024 aandacht voor transparante communicatie over de keuzes die de inspectie maakt en de integraliteit van het toezicht, waarin schoolbezoeken een plaats hebben. Dit naar aanleiding van media-aandacht over het aantal bezoeken aan scholen in het funderend onderwijs. Daarbij past volgens de Raad van advies ook een kritische blik op het stelseltoezicht, zowel op het aantal onderzoeken als op de themakeuze. De inspectie neemt deze aandachtspunten mee in haar overwegingen voor nieuwe keuzes en jaarwerkplannen.

3. Activiteiten

Het onderzoek op scholen en opleidingen en bij besturen is de kern van ons werk. Sinds september 2023 gebruiken we het nieuwe steekproefsgewijze kwaliteitsonderzoek om beter zicht te krijgen op de onderwijskwaliteit op scholen en sinds januari 2024 bij opleidingen. Uiteraard bleven we ook besturen onderzoeken. In 2024 deden we dit vooral wanneer risico's naar voren kwamen uit onze prestatie- en risicoanalyse. Op basis van onze expertanalyse bepaalden we de intensiteit van het onderzoek. In het hoger onderwijs ziet het toezicht er anders uit; daar is tenslotte sprake van een accreditatiestelsel. We voeren onder andere stelselonderzoek en nalevingsonderzoek uit naar aanleiding van signalen. Daarnaast hebben we nog enkele specifieke taken. Dit zijn onder andere het interbestuurlijk toezicht op gemeentelijke taken zoals de kinderopvang, het toezicht op onderwijs in Caribisch Nederland, toezicht op Nederlands onderwijs in het buitenland en de vertrouwensinspectie.

Toezichtsactiviteiten

De onderstaande tabel toont de totaalaantallen per sector. Een toezichtsactiviteit wordt in deze overzichten meegerekend op het moment van uitvoering. De inspectie werkt in 2025 aan een verbeterplan voor de toezichtsregistratie. Het doel is om de registratie van de toezichtactiviteiten binnen de inspectie te verbeteren, zodat de informatie bij kan dragen aan betere verantwoording. Naar verwachting worden in het jaarplan van 2025 de gegevens uit de centrale registratietool van de inspectie opgenomen.

Tabel 3a – Toezichtactiviteiten per sector

	po	vo	so	mbo	SWV*	totaal
School/ Opleiding/ Afdeling	967	457	243	159	n.v.t.	1.826
bestuur	650	289	126	136	223	1.437
totaal	1.617	749	369	295	223	3.263

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2025)

*samenwerkingsverbanden passend onderwijs

De inspectie voert verschillende vormen van toezichtsactiviteiten uit. In verhouding richtte het inspectietoezicht zich meer op scholen, bijvoorbeeld door middel van het steekproef-kwaliteitsonderzoek en het risico-kwaliteitsonderzoek. Een ander voorbeeld van een schoolbezoek is de verificatieactiviteit naar aanleiding van een bestuursonderzoek.

Type onderzoeken

De inspectie voert diverse onderzoeken uit, afhankelijk van de aanleiding en context. Enkele voorbeelden van deze onderzoeken zijn:

- **Kwaliteitsonderzoeken:** Deze onderzoeken geven inzicht in de onderwijskwaliteit op scholen en instellingen. Inspecteurs beoordelen of het onderwijs voldoet aan de basiskwaliteit en in hoeverre er sprake is van een kwaliteitscultuur. Hierbij wordt gekeken naar onder andere leerresultaten, didactiek en de mate waarin scholen systematisch werken aan verbetering.

- **Herstelonderzoeken:** Wanneer eerder is vastgesteld dat een school of instelling niet voldoet aan de basiskwaliteit, volgt een herstelonderzoek. Inspecteurs beoordelen of de noodzakelijke verbeteringen daadwerkelijk zijn gerealiseerd en of de school nu voldoet aan de wettelijke eisen.
- **Bestuursonderzoeken:** Dit type onderzoek richt zich op het functioneren van het schoolbestuur. Het bestuur draagt de eindverantwoordelijkheid voor de onderwijskwaliteit en continuïteit. Inspecteurs beoordelen of het bestuur in staat is de kwaliteit van de onderliggende scholen te bewaken en te stimuleren, en of er sprake is van goed intern toezicht. Binnen een bestuursonderzoek vinden er verschillende verificatieactiviteiten plaats. Onder andere bij scholen die onder dat betreffende schoolbestuur vallen.

Naast formele onderzoeken heeft de inspectie op verschillende manieren interactie met het onderwijsveld. Inspecteurs voeren gesprekken met schoolbesturen, directies en andere belanghebbenden om ontwikkelingen te bespreken en toezichtacties toe te lichten. Daarnaast monitort de inspectie trends en patronen binnen het onderwijs, zodat tijdig inzicht ontstaat in bredere ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de kwaliteit en toegankelijkheid van het onderwijs.

Ook kan de inspectie op basis van signalen uit de samenleving, bijvoorbeeld van ouders, leerlingen of medewerkers, in contact treden met een school of bestuur. Afhankelijk van de aard en ernst van het signaal kan dit leiden tot een gesprek, een dossieranalyse of, indien nodig, een diepgaander onderzoek. Op deze manier blijft de inspectie alert op mogelijke knelpunten en risico's binnen het onderwijs.

Toezicht op het primair onderwijs

In 2024 voerden we in het primair onderwijs (po) 650 onderzoeken en andere toezichtactiviteiten uit op bestuursniveau. Op schoolniveau waren dat er 967. Deze totaalaantallen zijn inclusief het toezicht op niet-bekostigd primair onderwijs, dat verder in dit hoofdstuk te vinden is. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de typen en aantallen onderzoeken en andere toezichtactiviteiten in het po.

Tabel 3b – Toezichtactiviteiten primair onderwijs (2024)

Type onderzoek	Aantal
Steekproef-kwaliteitsonderzoek school	258
Risico-kwaliteitsonderzoek school	221
Herstelonderzoek school	145
Bestuursonderzoek	65
• Verificatieactiviteit n.a.v. bestuursonderzoek	109
• Bestuursgesprek n.a.v. jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse	375
Voortgangsgesprek bestuur	53
Herstelonderzoek bestuur	37
Kwaliteitsonderzoek Nieuwe School	15
Kwaliteitsonderzoek Caribisch Nederland	23
Herstelonderzoek School Caribisch Nederland	1
Kwaliteitsonderzoek Nederlands onderwijs in het buitenland	56
Onderzoek op scholen in het kader van een stelselonderzoek	167
Overige onderzoeken bestuur	3

Bron: *Inspectie van het Onderwijs (2025)*

Naar aanleiding van onder andere de jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse (JPRA) voerden we in het po 221 risico-onderzoeken uit bij scholen. Bij 145 scholen kwamen we terug voor een herstelonderzoek. Bij 258 scholen deden we een steekproef-kwaliteitsonderzoek.

Eind 2024 waren er in het po 174 scholen met het oordeel Onvoldoende en 36 met het oordeel Zeer zwak.

De stelselonderzoeken die (ook) betrekking hadden op het po staan in het overzicht stelselonderzoek (tabel 3i en 3j).

Toezicht op het voortgezet onderwijs

In 2024 voerden we in het voortgezet onderwijs (vo) 289 onderzoeken en andere toezichtactiviteiten uit op bestuursniveau. Op schoolniveau waren dat er 457. Deze totaalaantallen zijn inclusief het toezicht op niet-bekostigd voortgezet onderwijs, dat verder in dit hoofdstuk te vinden is. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de typen en aantallen onderzoeken en andere toezichtactiviteiten.

Tabel 3c – Toezichtactiviteiten voortgezet onderwijs (2024)

Type onderzoek	Aantal
Steekproef-kwaliteitsonderzoek afdeling	176
Risico-kwaliteitsonderzoek afdeling	146
Herstelonderzoek afdeling	89
Specifiek onderzoek afdeling	10
Kwaliteitsonderzoek nieuwe school	7
Bestuursonderzoek	7
• Verificatieactiviteit n.a.v. bestuursonderzoek	84
• Bestuursgesprekken (n.a.v. jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse)	85
Voortgangsgesprek bestuur	43
Herstelonderzoek bestuur	28
Specifiek onderzoek bestuur	1
Kwaliteitsonderzoek Caribisch Nederland	6
Herstelonderzoek School Caribisch Nederland	1
Onderzoek op afdelingen in het kader van een stelselonderzoek	27
Overig afdeling	1

Bron: *Inspectie van het Onderwijs (2025)*

De jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse van alle besturen en scholen leidde in 2024 in 7 gevallen tot een bestuursonderzoek, in 85 gevallen tot een bestuursgesprek en in 146 gevallen tot kwaliteitsonderzoek op een school of afdeling. Naast deze 146 risico-kwaliteitsonderzoeken deden we in 2024 in het vo 176 steekproef-kwaliteitsonderzoeken.

Eind 2024 waren er in het vo 138 afdelingen met het oordeel Onvoldoende en 10 met het oordeel Zeer zwak.

De stelselonderzoeken die (ook) betrekking hadden op het vo staan in het overzicht stelselonderzoek (tabel 3i en 3j).

Toezicht op het (voortgezet) speciaal onderwijs

In 2024 voerden we in het (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) 126 onderzoeken en andere toezichtactiviteiten uit op bestuursniveau. Op schoolniveau waren dat er 243. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de typen en aantallen onderzoeken en andere toezichtactiviteiten in het (v)so.

Tabel 3d – Toezichtactiviteiten (voortgezet) speciaal onderwijs (2024)

Type onderzoek	Aantal
Steekproef-kwaliteitsonderzoek school	92
Risico-kwaliteitsonderzoek school	20
Herstelonderzoek school	18
Kwaliteitsonderzoek Bestuur	12
• Verificatieactiviteit n.a.v. bestuursonderzoek	9
• Bestuursgesprek n.a.v. jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse	62
Voortgangsgesprek bestuur	31
Herstelonderzoek Bestuur	9
Onderzoek op scholen in het kader van een stelselonderzoek	113
Overig	3

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2025)

Bij het stelselonderzoek lag in 2024 de focus op sociale veiligheid. De stelselonderzoeken die (mede) betrekking hadden op het (voortgezet) speciaal onderwijs staan in het overzicht stelselonderzoek (tabellen 3i en 3j).

Toezicht op samenwerkingsverbanden passend onderwijs

In 2024 deden we wat de samenwerkingsverbanden passend onderwijs betreft op bestuursniveau 223 onderzoeken en andere toezichtactiviteiten. In onderstaande tabel zijn de typen en aantallen onderzoeken en andere toezichtactiviteiten ten aanzien van de samenwerkingsverbanden op een rij gezet.

Tabel 3e – Toezichtactiviteiten samenwerkingsverbanden passend onderwijs (2024)

Type onderzoek	Aantal
Bestuursonderzoek	30
• Verificatieactiviteiten in kader bestuursonderzoek	111
• Bestuursgesprek	11
Voortgangsgesprek	19
Herstelonderzoek besturen en scholen	29
Specifiek onderzoek	2
Onderzoek bij samenwerkingsverbanden in kader van stelselonderzoek	21

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2025)

Toezicht op het niet-bekostigd funderend onderwijs

In 2024 voerden we in het niet-bekostigd (particulier) funderend onderwijs 124 onderzoeken uit. De planbare onderzoeken zijn volgens planning uitgevoerd. De onderzoeken waarbij we advies geven aan colleges van burgemeesters en wethouders van gemeenten volgen een flexibele planning. Deze is afhankelijk van het aantal aanmeldingen van nieuwe scholen. Ook deze onderzoeken zijn in 2024 allemaal uitgevoerd. In tabel 3f zijn de onderzoeken gesplitst naar sector en naar type activiteit.

Tabel 3f - Toezichtactiviteiten niet-bekostigd funderend onderwijs

Type activiteit	Primair onderwijs	Voortgezet onderwijs
Advies aan College van B&W	8	3
Kwaliteitsonderzoek	43	12
Herstelonderzoek	13	10
Themaonderzoek	25	10
Overige bezoeken	-	-
Totaal	89	35

Bron: *Inspectie van het Onderwijs (2025)*

Daarnaast gingen we bij 16 nieuwe scholen op kennismakingsbezoek.

Toezicht op het middelbaar beroepsonderwijs

In 2024 voerden we in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) 136 onderzoeken en andere toezichtactiviteiten uit op bestuursniveau. Op opleidingsniveau waren dat er 159. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de typen en aantallen onderzoeken en andere toezichtactiviteiten in het mbo.

Tabel 3g – Activiteiten in middelbaar beroepsonderwijs

Type onderzoek	Aantal
Steekproef-kwaliteitsonderzoek (inclusief stelselonderzoek) opleidingen*	90
Risico-kwaliteitsonderzoek opleidingen	44
Herstelonderzoek opleidingen	25
Kwaliteitsonderzoek Bestuur	22
• Verificatieactiviteit n.a.v. bestuursonderzoek	82
• Bestuursgesprekken (n.a.v. jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse)	5
Voortgangsgesprek bestuur	16
Herstelonderzoek bestuur	9
Specifiek onderzoek	2

Bron: *Inspectie van het Onderwijs (2025)*

*waarvan 83 binnen de steekproef 2024 ten behoeve van de Staat van het Onderwijs

In de loop van 2024 voerden we bij 44 opleidingen kwaliteitsonderzoek uit naar aanleiding van geconstateerde risico's. Bij 25 opleidingen deden we een herstelonderzoek naar aanleiding van eerdere oordelen Onvoldoende. Bij 22 besturen voerden we bestuursonderzoek uit, bij 5 besturen voerden we bestuursgesprekken en met 16 besturen voerden we voortgangsgesprekken om verbeteringen te volgen en om te monitoren of eerder ingezette verbetertrajecten het gewenste effect hadden.

De stelselonderzoeken in 2024 die (ook) betrekking hadden op het mbo staan in het overzicht van stelselonderzoeken (tabellen 3i en 3j).

Toezicht op het hoger onderwijs

De Inspectie van het Onderwijs voert in het hoger onderwijs (ho) – anders dan in de andere onderwijssectoren – geen cyclisch onderzoek uit naar de kwaliteit van het onderwijs op instellings- en opleidingsniveau. Dit komt doordat in het ho een accreditatiestelsel geldt. De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) accrediteert bestaande en nieuwe opleidingen en beoordeelt de kwaliteitszorg van instellingen. Als inspectie onderzoeken we de naleving van de wet- en regelgeving door instellingen. We kunnen een instellingsonderzoek uitvoeren als er sprake is van ernstige signalen of incidenten.

Naast de NVAO kennen we in Nederland ook de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO). Deze commissie beoordeelt de doelmatigheid van nieuwe opleidingen. Als inspectie werken we nauw samen met de NVAO en CDHO. De inspectie voert periodiek onderzoek uit naar het accreditatiestelsel. Mede vanwege de beleidsvoornemens van de minister om het accreditatiestelsel te vernieuwen, onderzochten we in 2023 en 2024 het accreditatiestelsel. Zoals gepland leidde dit in 2023 tot een eerste rapportage. In 2024 volgde het tweede deel van het rapport.

In 2024 ontving de inspectie 519 signalen uit het ho. Naar aanleiding hiervan voerden we 14 verkenningen uit, waarvan we er 9 in 2024 afsloten. We werkten aan 4 instellingsonderzoeken naar aanleiding van signalen, waarvan een deel doorliep vanuit 2023. Daarnaast ronden we 6 onderzoeken af die betrekking hadden op de naleving van de wettelijke bepalingen over namen en graden in het ho. Ook voerden we 15 gesprekken met besturen van instellingen in het ho.

Verder werkten we aan een aantal themarapporten, waaronder Onderzoek Accreditatiestelsel deel 2 en de In- en doorstroommonitor hoger onderwijs. De onderzoeken in 2024 die (ook) betrekking hadden op het ho, staan in het overzicht van stelselonderzoek (tabel 3i en 3j).

Financieel toezicht

57

jaarverslagen (boekjaar 2023)
onderzocht op mogelijke
continuïteitsrisico's

807

jaarrekeningen van
instellingen geanalyseerd op
rechtmatigheidsaspecten

Het financieel toezicht van de inspectie kent de volgende onderdelen:

- financiële analyses als onderdeel van bestuursonderzoeken;
- onderzoek jaarverslagen;
- aangepast financieel toezicht;
- behandeling signalen;
- rechtmatigheidsonderzoek;
- toezicht op naleving wet normering topinkomens;
- accountantsreviews.

We voerden in 2024 124 financiële analyses uit bij besturen met een hoog risico in het funderend onderwijs. De inspectie ziet toe op de naleving van de verplichting voor besturen om jaarstukken tijdig in te dienen. We onderzochten in het funderend onderwijs, mbo en ho 57 jaarverslagen (boekjaar 2023) op mogelijke continuïteitsrisico's. Waar nodig voerden we bestuursgesprekken.

Als de voortgang van het onderwijs op een instelling door financiële problemen in het geding is of dreigt te komen, kan de inspectie een instelling onder aangepast financieel continuïteitstoezicht plaatsen. De instelling stelt dan een herstelplan op en volgt de uitvoering daarvan. Eind 2024 stonden 9 instellingen (waarvan 2 die er in 2024 bij kwamen) onder aangepast financieel toezicht: 5 in het basisonderwijs, 2 in het vo en 2 in het ho. Bij 2 besturen werd het aangepast financieel toezicht in 2024 opgeheven.

In 2024 namen we vanuit het funderend onderwijs (sectoren po, vo en samenwerkingsverbanden) 10 signalen over financieel toezicht in behandeling. Ter vergelijking: in 2023 was het aantal 20. Een deel (5) handelden we af, de andere signalen waren eind 2024 nog in behandeling.

Wat het mbo en het ho betreft namen we in 2024 5 signalen met betrekking tot het financieel toezicht op de financiën en het financieel beheer in behandeling. Dit aantal ligt gelijk met 2023. Van de signalen handelden we er 3 af. De 2 overige signalen waren eind 2024 nog in behandeling.

In rechtmatigheidsonderzoeken controleren we of instellingen en besturen zich houden aan de (financiële) voorschriften. In 2024 liepen er 27 rechtmatigheidsonderzoeken, waarvan er 15 al voor 2024 waren gestart. Eind 2024 hadden we 12 onderzoeken afgesloten. Daarnaast analyseerden we van 807 instellingen de jaarrekeningen van 2023 op rechtmatigheidsaspecten. Hiervoor gebruikten we de controleverklaringen en verslagen van bevindingen van de instellingsaccountants. Waar nodig deden we nader onderzoek. Dat leidde tot herstel, terugvordering of een schriftelijke waarschuwing aan de instelling.

De inspectie houdt toezicht op de naleving van de Wet normering topinkomens. In 2024 liepen er 36 zaken, waarvan er 7 uit 2023 of eerder stamden. In 2024 handelden we 4 van de 36 zaken af.

Met accountantsreviews beoordelen we de kwaliteit van de accountantscontroles van onderwijsinstellingen. We letten vooral op de controle van de rechtmatigheid van de bekostiging en de besteding van rijksmiddelen. Daarnaast controleren we de naleving van verantwoordingseisen,

zoals opgenomen in de Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs. Sinds 2023 publiceren we onze oordelen jaarlijks in een openbaar rapport. In 2024 voerden we 66 reviews uit over boekjaar 2023. In 5 gevallen beoordeelden we de controlewerkzaamheden van de accountant als niet-toereikend. Het ging om 5 verschillende accountantskantoren, waarvan er 3 voor het eerst actief waren in de onderwijssector. Bij nieuwe toetreders en kantoren met relatief weinig onderwijsopdrachten blijft het op peil krijgen en houden van de specifieke expertise een aandachtspunt.

In totaal waren er 31 verschillende accountantskantoren actief voor het boekjaar 2023. Een jaar eerder waren dat er 27. In 2025 zagen we enerzijds dat kantoren met een beperkt aantal onderwijsopdrachten het onderwijsveld verlieten, terwijl er anderzijds ook nieuwe toetreders en fusies waren.

In voorgaande jaren constateerden we dat het voor onderwijsinstellingen steeds lastiger werd om een accountantskantoor te vinden. De inspectie heeft hierover nauw overleg gevoerd met de sectorraden, accountantskantoren, administratiekantoren en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). In het najaar van 2024 ontvingen we geen signalen meer van besturen die geen accountantskantoor konden vinden. We blijven de ontwikkelingen in het veld nauwlettend volgen.

De stelselonderzoeken in 2024 die (mede) voortkomen uit het financieel toezicht, staan in het overzicht van stelselonderzoeken.

Interbestuurlijk toezicht gemeentelijke taken

De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op medebewindstaken van gemeenten op gebied van de Wet kinderopvang, de Wet op het primair onderwijs (WPO) en de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO), in opdracht van de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

Sinds 1 januari 2023 voert de inspectie het interbestuurlijk toezicht (IBT) op deze taken in samenhang uit. Naast het waarborgtoezicht is met de inwerkingtreding van het nieuwe kader de zogenoemde 'Lerende Dialoog' geïntroduceerd. Daarmee stimuleren we gemeenten om de uitvoering van de in medebewind gegeven taken te verankeren in een kwaliteitscyclus. De derde lijn in het interbestuurlijk toezichtkader bestaat uit landelijke rapportage en themaonderzoeken. De invulling van de 3 lijnen is bepaald aan de hand van een jaarlijkse expertanalyse.

Het IBT richt zich op de gemeentelijke taken rondom de medebewindstaak Toezicht en handhaving Kinderopvang en het jaarlijkse overleg rondom het onderwijsachterstandenbeleid. Dit omvat ook de gemeentelijke taken op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie (vve).

Toezicht en handhaving kinderopvang-voorschoolse educatie

In 2024 voerden we met zo'n 50 gemeenten een lerende dialoog over het toezicht en de handhaving op de kinderopvang en de voorschoolse educatie. Daarnaast voerden we ook in regioverband stimulerende gesprekken met gemeenten en de GGD. In 2024 deden we dit in 3 GGD-regio's. In 2025 breiden we uit.

Naar aanleiding van onze risicoanalyse in 2024 over verslagjaar 2023 namen we contact op met 77 gemeenten. Met 12 gemeenten maakten we verbeterafspraken. In 3 GGD-regio's spraken we met de gemeenten en de GGD over de uitvoering van het toezicht, waaronder de verplichte jaarlijkse onderzoeken bij kinderopvanglocaties. We maakten afspraken over het weer op orde brengen van deze taak.

Onderwijsachterstandenbeleid

In 2024 voerden we met zo'n 100 gemeenten een lerende dialoog over hun taken binnen het onderwijsachterstandenbeleid. Daarnaast namen we contact op met 76 gemeenten omdat het jaarlijkse overleg over een of meerdere LEA-thema's (Lokale Educatieve Agenda) in 2023 niet plaatsvond. Dit deden we op basis van onze risicoanalyse. Met 3 gemeenten maakten we verbeterafspraken over de uitvoering van hun LEA-taken, exclusief de vve-taken. We namen contact op met 102 gemeenten vanwege risico's rondom het jaarlijkse overleg en het maken van afspraken over vve-thema's. Met 16 gemeenten maakten we verbeterafspraken over de uitvoering van de vve-taken.

Landelijke rapportages en themaonderzoeken

De inspectie publiceerde 3 landelijke rapporten:

- het *Landelijk Rapport gemeentelijk toezicht kinderopvang 2023/2024* met een themaverdieping naar toezicht op oudercommissies (12 december 2024);
- het *Landelijk Rapport LEA/vve 2022/2023* met themaverdieping resultaatafspraken vroegschoolse educatie (15 maart 2024);
- het *Landelijk Rapport LEA/vve 2023/2024* met een themaverdieping naar doelgroepdefinitie, toeleiding en bereik (19 december 2024).

Doorontwikkeling van het interbestuurlijk toezicht

In 2023 en 2024 hebben we ervaring opgedaan met de eerdergenoemde ‘Lerende Dialoog’. Ook deelden we informatie gestructureerder met gemeenten. Zo verstuurden we nieuwsbrieven, gaven we webinars en verzorgden we presentaties in regio’s.

In 2024 voerden we, naar aanleiding van signalen, een verkenning uit naar gemeentelijke taken in medebewind die nog niet in het IBT-kader zijn meegenomen: leerplicht, leerlingenvervoer, huisvesting en taken die voortkomen uit de Wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen. We onderzochten of en zo ja, hoe het toezicht op deze taken in het IBT kan worden opgenomen. De inspectie zal het toezicht op het beleid voor nieuwkomers aan het IBT toevoegen. Toezicht op de overige medebewindstaken vindt vooralsnog alleen plaats bij een concrete aanleiding, zoals een signaal. Het toezicht is dan stimulerend van aard. Mogelijk leidt dit later tot verdere aanpassing van het IBT-kader.

Samenwerking ketenpartijen

In 2024 voerden we diverse overleggen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). We spraken over de ondersteuning die de VNG gemeenten kan bieden bij de uitvoering van hun taken op het gebied van kinderopvang en voorschoolse educatie. Eind 2024 maakten we afspraken om de advisering en ondersteuning door de VNG beter af te stemmen op het toezicht van de inspectie.

GGD GHOR Nederland heeft op basis van regelgeving belangrijke taken in het toezicht op de kinderopvang. De inspectie is in overleg met GGD GHOR om de samenwerking te versterken.

Advisering over aanvragen nieuwe scholen

Sinds 2021 is de wet ‘Meer ruimte voor nieuwe scholen’ van kracht. Deze wet maakt het mogelijk om een school te stichten op basis van belangstelling van ouders en leerlingen. Gemeenten, ouders of schoolbesturen die een nieuwe school willen starten en daarvoor bekostiging van de overheid aanvragen, moeten voldoen aan wettelijke eisen. De inspectie onderzoekt de te verwachten onderwijskwaliteit van nieuwe scholen en adviseert de minister van OCW hierover. De minister besluit uiteindelijk of de school kan worden opgericht. De inspectie voert de kwaliteitstoets uit op basis van het ‘Advieskader nieuwe scholen’. Door middel van een expertanalyse en gesprekken toetst de inspectie de aanvraag aan 6 deugdelijkheidseisen en 9 overige kwaliteitselementen.

Het aantal initiatiefnemers dat een nieuwe school wil starten, blijft sinds 2022 vrij stabiel en is rond de 35 initiatieven per jaar. Er zijn meer aanvragen voor een basisschool dan voor een school voor voortgezet onderwijs. De initiatieven zijn verspreid over het hele land en divers, variërend van traditionele scholen met de denominatie ‘bijzonder’ tot scholen met vernieuwende onderwijsconcepten.

In het schooljaar 2023-2024 ontving de inspectie 36 aanvragen voor nieuwe scholen. Daarvan betroffen 29 verzoeken de start of verzelfstandiging van een basisschool. De inspectie gaf in 26 gevallen een positief en in 3 gevallen een negatief advies. In het voortgezet onderwijs waren er 7 aanvragen voor de start of splitsen van een school. Daarvan kregen er 6 een positief en 1 een negatief advies.

Tabel 3h – Aanvragen voor nieuwe scholen

Jaar	Aantal	Totaal po	Totaal vo	po positief advies	po negatief advies	vo positief advies	vo negatief advies
Totaal 2023-2024	36	29	7	26	3	6	1
Verzelfstandigingen		6	5	6	0	4	1
Nieuwe school		23	2	20	3	2	0

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2025)

De inspectie voert in het eerste jaar na de start van de bekostiging van een school een kwaliteitsonderzoek uit. In het schooljaar 2023-2024 vonden de eerste kwaliteitsonderzoeken plaats bij de scholen die per 1 augustus 2023 zijn gestart. De inspectie bezocht 34 scholen: 2 scholen voor het vo en 32 basisscholen. 5 scholen – allemaal basisscholen - kregen het oordeel Onvoldoende of Zeer zwak. Deze scholen hebben de opdracht gekregen zo snel mogelijk voldoende onderwijskwaliteit te realiseren.

Toezicht op de kinderopvang en het onderwijs in Caribisch Nederland

In de bijzondere Nederlandse gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba houdt de inspectie toezicht op instellingen voor kinderopvang, po, vo en mbo, op de Expertisecentra Onderwijs Zorg (EOZ's) en op Sociale Kanstrajecten Jongeren (SKJ's).

Toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang in Caribisch Nederland

In 2024 rapporteerden we over de kwaliteit van de kinderopvang in Caribisch Nederland. Samen met de lokale inspectie onderzochten we in 2023 alle 76 kinderopvanglocaties in Caribisch Nederland. Uit ons onderzoek blijkt dat de kwaliteit op meerdere onderzochte standaarden en onderliggende eisen lager ligt dan de basiskwaliteit.

Wel constateren we op een aantal onderdelen verbetering ten opzichte van de bestandsopname in 2021/2022. We stellen ook vast dat meer locaties voldoen aan belangrijke randvoorwaarden voor kwaliteitsverbetering. Uit onze contextbeschrijving blijkt dat de houders van kinderopvang in Caribisch Nederland te maken hebben met soms complexe en moeilijke omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van de kinderopvang.

Toezicht op de kwaliteit van het onderwijs en de specifieke voorzieningen

De inspectie beoordeelt het onderwijs in Caribisch Nederland zoveel mogelijk aan de hand van de onderzoekskaders die in Europees Nederland gelden. Daarbij houden we rekening met verschillen in wet- en regelgeving en de specifieke context.

De inspectie voert elke 2 jaar bij elke school een kwaliteitsonderzoek uit. In 2024 vonden op alle 3 de eilanden ook onderzoeksactiviteiten plaats bij de besturen in het voortgezet onderwijs en bij

enkele besturen in het primair onderwijs. Voor Bonaire en Sint Eustatius waren dit de eerste 'reguliere' onderzoeken op bestuursniveau. Voor Saba ging het om toezichtactiviteiten naar aanleiding van signalen over risico's op bestuurlijk niveau.

Voor de besturen op Saba (primair onderwijs en voortgezet onderwijs) stelde de inspectie wanbeheer vast. Het bestuur voor primair onderwijs kreeg een aanwijzing van de minister van OCW. Voor het bestuur voor voortgezet onderwijs ligt er eind 2024 een voornemen tot aanwijzing wegens wanbeheer. De resultaten van alle onderzoeken op bestuursniveau laten zien dat hier grote uitdagingen liggen voor bijvoorbeeld het intern toezicht en de sturing op kwaliteit.

In 2024 voldeed de basisschool op Saba niet aan de basiskwaliteit en stelde de inspectie na een specifiek onderzoek naar veiligheid grote risico's vast. Op Bonaire lukte het 1 school voor primair onderwijs om na een langere periode van onvoldoende kwaliteit, weer aan de basiskwaliteit te voldoen. De overige scholen voor primair onderwijs op Bonaire voldeden aan de basiskwaliteit, dit geldt ook voor de 4 scholen voor primair onderwijs op Sint Eustatius. De beide scholen voor voortgezet onderwijs op Saba en Sint Eustatius voldeden in 2024 niet aan de basiskwaliteit. De scholen en besturen die onvoldoende kwaliteit laten zien, staan onder verscherpt toezicht.

Toezicht op Nederlands onderwijs in het buitenland

De inspectie houdt toezicht op Nederlandse scholen in het buitenland die in aanmerking komen voor overheidsondersteuning via de Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB). Het gaat om ruim 150 leslocaties voor Nederlandse taal en cultuur (NTC-scholen), 20 dagscholen en 12 instellingen die afstandsonderwijs verzorgen. Ruim 11.000 leerlingen in meer dan 80 landen maken gebruik van dit (primair en voortgezet) onderwijs.

Voor 2024 stonden er 74 onderzoeken gepland. We voerden er 58 uit, waarvan 52 op locatie en 6 met digitale middelen. 16 onderzoeken gingen niet door, bijvoorbeeld omdat de scholen gedurende het jaar niet meer in aanmerking kwamen voor ondersteuning via Stichting NOB of omdat ze fuseerden. 4 onderzoeken gingen niet door, omdat de scholen gedurende het jaar niet meer in aanmerking kwamen voor ondersteuning via Stichting NOB. 6 onderzoeken zijn verschoven van 2024 naar 2025 in verband met een fusie. 6 NTC-scholen hadden, ten tijde van het onderzoek, geen vo-afdeling.

Van de 58 onderzoeken die we deden, vonden er 33 plaats bij NTC-scholen voor primair onderwijs en 19 bij NTC-scholen voor voortgezet onderwijs. In het voortgezet onderwijs ging het in de meeste gevallen om kleine afdelingen, gekoppeld aan NTC-scholen voor primair onderwijs. Daarnaast bezochten we 4 dagscholen voor primair onderwijs. Ten slotte deden we onderzoek bij 1 afstandsinstelling die zowel primair als voortgezet NTC-onderwijs verzorgt.

Van de onderzochten scholen kregen er 29 één of meer herstelopdrachten. Van deze scholen kregen er 6 de waardering Onvoldoende. 1 van deze 6 scholen voor de tweede opeenvolgende keer. De overige scholen kreeg het oordeel Voldoende.

Overzicht stelselonderzoek

Naast De Staat van het Onderwijs (17 april 2024), Het landelijk rapport LEA/VVE (15 maart en 19 december 2024), het Landelijk Rapport gemeentelijk toezicht kinderopvang (12 december 2024) en het jaarlijks Overzicht dossiers vertrouwensinspecteurs (22 januari en 31 mei 2024) bracht de inspectie in 2024 een aantal rapporten van stelselonderzoek en andere publicaties uit. Deze zijn in de onderstaande tabel (3i) opgenomen.

Tabel 3i Overzicht rapporten van stelselonderzoek en andere publicaties (2024)

Datum	Publicatie	Titel	Sector(en)
1 februari 2024	Rapport	Beleid van mbo-instellingen rond stagediscriminatie	Middelbaar beroeps-onderwijs
26 maart 2024	Rapport	Onderzoek accreditatiestelsel hoger onderwijs	Hoger Onderwijs
4 april 2024	Rapport	Tussenmeting kwaliteit kinderopvang Caribisch Nederland - De kwaliteit van de kinderopvang op Bonaire, Saba en Sint-Eustatius in 2023	Kinderopvang
17 april 2024	Rapport	Kwaliteit van de extra ondersteuning in het funderend onderwijs – Een landelijk beeld van de omvang, aard en kwaliteit van de extra ondersteuning voor leerlingen in het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs	Funderend onderwijs

Datum	Publicatie	Titel	Sector(en)
17 april 2024	Factsheets	De kwaliteit van de extra ondersteuning in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs - Hoofdpunten uit rapport van april 2024	Funderend onderwijs
17 april 2024	Rapport	Naar het gespecialiseerd onderwijs of niet? - Een onderzoek naar schoolprestaties en arbeidsmarktuitkomsten van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften op het grensvlak van regulier en gespecialiseerd onderwijs	Funderend onderwijs
8 mei 2024	Kort rapport	Selectie in het hoger onderwijs: in- en doorstroom van verschillende groepen studenten	Hoger onderwijs
19 juni 2024	Rapport	Zittenblijven in het voortgezet onderwijs - Ongewenst maar hardnekkig	Voortgezet onderwijs
24 juli 2024	Rapport	Review controles onderwijs 2023 - Reviews accountantscontroles onderwijs boekjaar 2022	Alle sectoren
9 september 2024	Kort rapport	De kwaliteit van de vroegschoolse educatie	Primair onderwijs
11 september 2024	Rapport	De voorbereiding van mbo'ers middenkader niveau 4 op het hbo - Verkennend onderzoek doorlopende leerroute mbo-hbo	Middelbaar beroeps-onderwijs Hoger onderwijs
11 september 2024	Rapport	De voorbereiding van havisten op het hbo - Verkennend onderzoek doorlopende leerroute havo-hbo	Voortgezet onderwijs Hoger onderwijs
28 november 2024	Kort rapport	Doorstroom van havo 4 naar mbo - Alternatieve route niet zonder risico's	Voortgezet onderwijs Middelbaar beroeps-onderwijs
20 december 2024	Rapport	Verkenning onaangekondigd toezicht	Funderend onderwijs

Bron: *Inspectie van het Onderwijs (2025)*

Peil.onderwijs

Onder de naam Peil.onderwijs voert de inspectie de regie over de uitvoering van periodieke peilingsonderzoeken in het primair onderwijs, het (voortgezet) speciaal onderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Peil.onderwijs geeft input voor een brede dialoog over de inhoud, kwaliteit en het niveau van het onderwijs in verschillende leergebieden. In 2024 brachten we 5 rapporten uit, deze staan in onderstaande tabel.

Tabel 3j Overzicht van periodieke peilonderzoeken (Peil.Onderwijs) (2024)

Datum	Publicatie	Titel	Sector(en)
27 februari 2024	Rapport	Peil.Rekenen-Wiskunde einde leerjaar 2 voortgezet onderwijs 2021-2022	Voortgezet onderwijs
15 maart 2024	Rapport	Peil.Digitale geletterdheid einde basisonderwijs 2021-2022	Primair onderwijs
17 april 2024	Rapport	Peil.Taal en Rekenen einde basisonderwijs en speciaal (basis)onderwijs 2022-2023	Primair onderwijs Speciaal onderwijs
19 november 2024	Rapport	Peil.Leesvaardigheid einde leerjaar 2 voortgezet (speciaal) onderwijs 2022-2023	Voortgezet onderwijs Speciaal onderwijs
4 december 2024	Rapport	Peil.Rekenen-Wiskunde einde (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs 2022-2023	Primair onderwijs Speciaal onderwijs

Bron: *Inspectie van het Onderwijs (2025)*

Ook voerden we de data-analyse uit voor de peilingsonderzoeken Mens en Maatschappij einde basisonderwijs 2022-2023 en Taal en Rekenen einde basisonderwijs en speciaal (basis) onderwijs 2023-2024, waarover begin 2025 de rapportages verschijnen.

In 2024 vond gegevensverzameling plaats van 4 peilingsonderzoeken:

- Peil.Schrijfvaardigheid einde leerjaar 2 voortgezet onderwijs
- Peil.Mondelinge taalvaardigheid einde basisonderwijs en speciaal (basis)onderwijs
- Peil.Mens en Natuur einde basisonderwijs
- Peil.Bewegen en Sport einde basisonderwijs

Via het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) werd in 2024 de instrumentontwikkeling en dataverzameling voor 5 nieuwe peilingsonderzoeken aanbesteed:

- Rekenen mbo 2025-2026
- Digitale Geletterdheid einde leerjaar 2 voortgezet onderwijs 2025-2026
- Engels einde basisonderwijs 2025-2026
- Peil.Leesvaardigheid einde basisonderwijs en speciaal (basis)onderwijs 2025-2026 (in combinatie met de dataverzameling voor PIRLS-voorjaar 2026).
- Rekenen en Wiskunde einde basisonderwijs en speciaal (basis)onderwijs 2026-2027 (in combinatie met de dataverzameling voor TIMSS-voorjaar 2027).

In 2024 bereidden de uitvoerende consortia de dataverzameling voor. Dit deden ze voor de hoofdmeting in het voorjaar van 2025 voor Peil.Kunstzinnige oriëntatie einde basisonderwijs en Peil.Rekenen en Wiskunde einde leerjaar 2 vso.

Ook zetten we in 2024 via het NRO aanvragen uit voor de peilingsonderzoeken Peil.Leesvaardigheid mbo 2026-2027 en Peil.Burgerschap 2026-2027 einde basisonderwijs, speciaal (basis)onderwijs, einde leerjaar 2 voortgezet speciaal onderwijs en einde leerjaar 2 voortgezet onderwijs (in combinatie met de dataverzameling voor ICSS-2027). Deze peilingsonderzoeken worden in 2025 toegekend.

Ten slotte is in 2024 een start gemaakt met het opstellen van de domeinbeschrijving en literatuurreviews voor de peilingsonderzoeken Schrijfvaardigheid einde basisonderwijs en speciaal (basis)onderwijs 2027-2028 en Leesvaardigheid einde leerjaar 2 voortgezet onderwijs 2027-2028. In 2025 vindt via het NRO de aanbesteding plaats voor deze onderzoeken.

Procedures en verzoeken Wet open overheid en Algemene verordening gegevensbescherming

Het kan voorkomen dat een bestuur of school het niet eens is met een besluit of gedraging van de inspectie en hieruit er procedures volgen (er kan ook een klachtprocedure worden ingesteld bij de Klachtadviescommissie van de inspectie, zie pagina 10.). Dit zijn vaak bestuursrechtelijke procedures: belanghebbenden zijn het bijvoorbeeld niet eens met het oordeel Zeer zwak, de inhoud van een sanctiebesluit of de inhoud van een besluit in het kader van de Wet open overheid (Woo) of van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Soms volgt een civielrechtelijke procedure. Een partij stelt dan bijvoorbeeld dat zij schade ondervindt door vermeend onrechtmatig handelen van de inspectie. In 2024 zijn er in totaal 21 procedures tegen de inspectie gestart (tabel 3k).

Tabel 3k Aantal bij de inspectie (al dan niet via DUO) ingekomen procedures in 2024

Soort procedure	2024
Bestuursrechtelijk: bezwaar	16
Bestuursrechtelijk: beroep	3
Bestuursrechtelijk: hoger beroep	0
Bestuursrechtelijk: voorlopige voorziening	0
Civielrechtelijk	2
Totaal	21

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2025)

Daarnaast zijn er 53 Woo- en AVG-verzoeken binnengekomen. Zie de onderstaande tabellen (tabel 3l).

Tabel 3l Aantallen bij de inspectie (al dan niet via OCW) ingekomen Woo- en AVG-verzoeken in 2024

Soort verzoek	2024
Woo	38
AVG	15
Totaal	53

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2025)

Vertrouwensinspecteurs

De vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs behandelen meldingen over seksuele intimidatie, seksueel misbruik, psychisch en fysiek geweld, discriminatie en radicalisering binnen het onderwijs en de kinderopvang. Bij een mogelijk vermoeden van seksueel misbruik (en in de kinderopvang ook van mishandeling) geldt de meld-, overleg- en aangifteplicht.

De vertrouwensinspecteurs onderhouden contacten met netwerkpartners binnen en buiten de inspectie, zoals de zedenpolitie, justitie, en voor het onderwijs ook met OCW, besturenraden en Stichting School en Veiligheid om sociale veiligheid en integer gedrag te bevorderen.

De toename van het aantal dossiers bij de vertrouwensinspecteurs is in alle sectoren zichtbaar

Toename aantal dossiers zet door

De inspectie rapporteert jaarlijks aan het begin van het kalenderjaar over de meldingen bij de vertrouwensinspecteurs in het voorgaande schooljaar. Op 22 januari werd het overzicht over het schooljaar 2022-2023 gepubliceerd.

In het schooljaar 2023-2024 registreerden de vertrouwensinspecteurs in totaal 2.317 dossiers binnen het onderwijs. Een dossier kan meldingen over dezelfde casus bevatten die door verschillende melders zijn gedaan. Er is sprake van een toename ten opzichte van de 2 eerdere schooljaren, met name in de sectoren po en vo. Voor het po zijn er 1.270 dossiers geregistreerd; in het schooljaar 2022-2023 waren dit er 1.005 en in 2021-2022 880. In het vo zijn er dit schooljaar 801 dossiers aangelegd, vorig schooljaar waren dit er 772 en in 2021-2022 telden we er 657.

Tabel 3m Aantallen dossiers bij vertrouwensinspecteurs

Schooljaar	Aantal dossiers
2021-2022	1.743 dossiers
2022-2023	2.152 dossiers
2023-2024	2.317 dossiers

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2025)

In schooljaar 2023-2024 ging het in 1.187 dossiers over psychisch geweld, in 623 van de dossiers over fysiek geweld, in 290 dossiers over seksuele intimidatie en in 96 dossiers over seksueel misbruik. Het aantal dossiers over discriminatie en radicalisering bedraagt opeenvolgend 98 en 16.

Kinderopvang

We rapporteren per kalenderjaar aan het ministerie van SZW over de dossiers vanuit de kinderopvang. In 2024 boden we de minister van SZW een overzicht aan met de dossiers over de jaren 2021, 2022 en 2023. De minister van SZW deelde dit overzicht met de Tweede Kamer. Het aantal meldingen bij de vertrouwensinspecteurs over de kinderopvang steeg in 2023 opnieuw: het totaal aantal dossiers was 271. Een overzicht van de dossiers die we in 2024 registreerden, bieden we in 2025 aan de minister van SZW aan.

4. Organisatie

De inspectie is in 2024 verder gegroeid. Er werd geïnvesteerd in het goed laten landen en begeleiden van nieuwe medewerkers. De hele organisatie is betrokken bij het traject Samen leren en ontwikkelen, waarin een lerende cultuur en (persoonlijk) leiderschap centraal staan. Het jaarlijkse tussentijdse onderzoek in het kader van de ISO-certificering had een positieve uitkomst. Er was met name positieve aandacht voor onze verbetercultuur en de aandacht voor een passende organisatie-inrichting. Ook het medewerkers-tevredenheidsonderzoek, dat in 2024 werd uitgevoerd, liet een relatief positief beeld zien.

Sturingsmodel

De inspectie wil de professionele ruimte van medewerkers bevorderen. Daarom zijn verantwoordelijkheden en bevoegdheden zo laag mogelijk in de organisatie belegd.

De afdelingshoofden van de toezichtdirecties bespraken de uitvoering en verbetering van het instellingstoezicht in de sectoren in het Platform Toezicht (Plato). Daarnaast was er periodiek overleg over stelselonderzoek (OST) en over organisatie en ontwikkeling (O&O). Onder leiding van de inspecteur-generaal kwam het managementteam van het MT-inspectie wekelijks samen. Het MT-inspectie is verantwoordelijk voor de formele besluitvorming en buigt zich over strategische vraagstukken.

Ondernemingsraad

In 2024 behandelde de ondernemingsraad (OR) 2 adviesaanvragen. Eenmaal gaf de OR ongevraagd advies. Daarnaast handelde de OR 1 instemmingsaanvraag af.

De OR adviseerde positief over kleine wijzigingen in de organisatie en gaf ongevraagd advies over het vereenvoudigen en verbeteren van het meldproces voor ongewenst gedrag. De OR stemde in met de afschaffing van een specifieke faciliteit voor de medewerkers.

Strategisch HR-beleid

Onze toezichtopgave vormt de basis voor de inrichting en ontwikkeling van onze organisatie. De inspectie streeft ernaar een adaptieve en lerende organisatie zijn. Dit betekent dat we snel en daadkrachtig op veranderingen willen inspelen en elke dag willen leren.

De inspectie groeide in 2024, met name door het programma Versterking Toezicht

Groei organisatie

In 2024 groeide de organisatie door van 735 naar 811 medewerkers, een toename van 76 medewerkers (69 fte). Deze uitbreiding vond grotendeels plaats binnen het programma Versterking Toezicht. De rijksbrede taakstelling die in de zomer van 2024 werd aangekondigd,

leidde ertoe dat binnen OCW kritisch werd gekeken naar personeelsinzet. Op basis van onze toezichtopgave en het feit dat de inspectie wordt ontzien bij de aangekondigde taakstelling, gingen de wervingsactiviteiten in het najaar door.

Strategische Personeelsplanning en ontwikkelgericht HR-beleid

In 2024 zijn vervolgstappen gezet in de ontwikkeling van het functiehuis van de inspectie. Onze strategische personeelsplanning richt zich in eerste instantie op een ideale functiemix per directie en voor de inspectie als geheel.

In 2024 is besloten de profielen van de functies van inspecteur, medewerker toezicht en analist te herijken. Dit heeft als doel om inspectiebreed gericht te kunnen werven, beter te kunnen sturen op de inzet van medewerkers en leerpaden en loopbaanbeleid verder te kunnen ontwikkelen. Ook is in 2024 gewerkt aan het strategisch HR-beleid. Zo is het proces van werving en selectie geactualiseerd, met aandacht voor inclusief en divers werven.

Personeelsgegevens

811
medewerkers

759
bezetting in fte

5,5%
ziekteruim

Het personeelsbestand van de Inspectie van het Onderwijs groeide in 2024 (peildata december 2023 en december 2024). Het ziekteruim daalde naar 5,5% in 2024. In 2024 was de gemiddelde leeftijd van het personeel bij de inspectie 44,9 jaar.

Tabel 4a – Personeelsgegevens einde jaar (2020-2024)

	2020	2021	2022	2023	2024
Bezetting in personen	583	580	645	735	811
Bezetting in FTE	541	536	598	690	759
Gemiddelde leeftijd	48,8	47,7	46,7	46,7	44,9
Ziekteverzuim	3,7%	4,3%	5,5%	5,7%	5,5%

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2025)

De leeftijdsverdeling van het personeel zag er in 2024 als volgt uit:

Figuur 4b – Leeftijdsverdeling medewerkers inspectie in 2024

Aantal medewerkers	219	205	198	189
leeftijdscategorie	< 36	36-45	46-55	> 55

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2025)

Medewerkerstevredenheidsonderzoek en gedragscode

In 2022 vond een medewerkerstevredenheidsonderzoek plaats. Naar aanleiding daarvan zijn er in 2023 en 2024 diverse activiteiten ontwikkeld, zoals het vaststellen van een gedragscode en het opzetten van het traject ‘Samen Leren en Ontwikkelen’, waarvan leiderschapsontwikkeling onderdeel uitmaakt. De gedragscode – met de waarden verbinden, vertrouwen en ontwikkelen – vormt het fundament voor het traject Samen Leren. Zo blijft de inspectie zich als een lerende organisatie ontwikkelen.

In het najaar van 2024 werd opnieuw een medewerkeronderzoek afgenomen. De resultaten lieten op bijna alle onderwerpen een (soms sterke) verbetering zien ten opzichte van 2022. De inspectie scoort wat minder goed op de thema’s werkdruk en informatievoorziening. Deze onderwerpen krijgen in 2025 nadrukkelijk aandacht in het traject ‘Samen Leren en Ontwikkelen’. In 2025 zullen er pulse-metingen plaatsvinden om te toetsen of er verbetering plaatsvindt.

Kwaliteitszorg

Certificering ISO:9001:2015-norm

Als toezichthouder hechten we veel waarde aan een kritische blik op ons eigen werk. Daarom laten we ons beoordelen door een onafhankelijke organisatie, EIK Certificering. Deze toetst ons aan de norm voor kwaliteitsmanagement. Sinds maart 2019 zijn we ISO 9001:2015-gecertificeerd.

In maart 2024 voerde EIK Certificering een jaarlijks tussentijds onderzoek uit, met een positieve uitkomst. In de rapportage werden onder andere onze verbetercultuur, de aandacht voor een passende organisatie-inrichting en de integratie van het financieel toezicht in de vierjaarlijkse onderzoeken als goed uitgewerkt en effectief geïmplementeerd benoemd.

De auditors van EIK concludeerden daarnaast dat we voldoende voortgang hebben geboekt op een herstelopdracht (*minor non-conformity*) uit het onderzoek van 2023. Deze herstelopdracht had betrekking op het geïntegreerd verzamelen en beoordelen van managementinformatie. Uit het onderzoek blijkt dat dit proces nu goed is ingericht en functioneert.

In december 2024 voerde EIK Certificering een integrale herbeoordeling uit naar aanleiding van berichtgeving in de media over het toezicht. Dit onderzoek richtte zich op onze omgang met de publiciteit en de manier waarop de inspectie lessen trekt en conclusies formuleert. De conclusie was dat de certificering terecht is verleend en dat er geen *minor non-conformities* waren. EIK stelde vast dat de inspectie adequaat heeft gehandeld, zowel preventief als in het nemen van correctieve en corrigerende maatregelen.

In december 2024 kregen we een positieve herbeoordeling van onze ISO certificering

Waardering van onze bezoeken

Met het programma 'Evaluatie van het toezicht' brengt de inspectie systematisch in kaart wat er goed gaat en wat er beter kan in het toezicht. We onderzoeken de kwaliteit van oordeelsvorming door inspecteurs, de waardering van onze bezoeken en de effecten van ons toezicht. Dit doen we deels zelf, maar we schakelen ook externe partijen in voor een deel van de evaluatieonderzoeken. Zo loopt er van 2024 tot 2026 een grootschalig onderzoek naar de effecten van ons toezicht op besturen, onder leiding van Oberon. Ook werken we samen met de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) bij het onderzoek naar de effectiviteit van onderwijstoezicht.

Besturen, scholen en instellingen en samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs zijn over het algemeen tevreden over de onderzoeken die de inspectie bij hen uitvoert. Afhankelijk van het soort onderzoek krijgt de inspectie gemiddeld een cijfer tussen de 7 en de 8. Maar er zijn ook verbeterpunten.

De meeste respondenten geven aan dat de geïnvesteerde tijd in verhouding staat tot wat het onderzoek hen oplevert. Toch ervaren sommige respondenten – net als vorig jaar – de toezichtlast als hoog. Zo wordt soms aangegeven dat er onvoldoende voorbereidingstijd is voor een onderzoek. Ook leidt de aankondiging van een kwaliteitsonderzoek er soms toe dat scholen documenten opstellen speciaal voor de inspectie. Om dit te voorkomen, hebben we dit jaar de communicatie voorafgaand aan kwaliteitsonderzoeken aangescherpt, zodat besturen, scholen en instellingen en samenwerkingsverbanden geen tijd besteden aan onnodige voorbereidingen.

Leren en ontwikkelen

De activiteiten rond leren en ontwikkelen hebben 2 pijlers: het ontwikkelen van leerpaden en het werken aan een meer lerende cultuur.

In 2024 zijn leerpaden ontwikkeld voor alle functies binnen de inspectie. Doel van deze leerpaden is medewerkers goed toe te rusten voor hun functie. De focus lag in 2024 op de onboarding van nieuwe medewerkers, het basisaanbod voor alle functies binnen de inspectie en verdiepend aanbod voor de toezichtsfuncties. Daarnaast is er een start gemaakt met het leeraanbod voor rollen als die van projectleider. In 2025 wordt het aanbod voor alle functies verder aangevuld met verdiepend aanbod en offboarding.

We ontwikkelden leerpaden voor alle medewerkers

Werken aan een meer lerende cultuur

Het leiderschapsprogramma traject 'Samen Leren en Ontwikkelen' richt zich op een lerende cultuur en (persoonlijk) leiderschap.

De hoofddoelen van het leiderschapsprogramma zijn: werken aan een eenduidige taal, de één-inspectiegedachte en het realiseren van een meer lerende cultuur. Dit doen we om de inspectiebrede samenwerking te versterken, dagelijks van én met elkaar te leren en zo de verdere ontwikkeling van de organisatie te bevorderen. De gedragscode speelt hierbij een belangrijke rol.

Veiligheid en integriteit van ons personeel

Arbidsomstandigheden

In 2022 vond een reguliere risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) plaats van de arbeidsomstandigheden binnen de inspectie. Naar aanleiding van de constateringen uit deze RI&E zijn verschillende acties ondernomen. Zo zijn het arbeidsomstandighedenbeleid (arbobeleid) en een arbo-intranetpagina ontwikkeld. Daarnaast is onder medewerkers meer bewustzijn gecreëerd, onder andere via trainingen en workshops gericht op gezondheid, vitaliteit en de bewustwording van mogelijke risico's. Door deze proactieve aanpak streven we naar een veilige en gezonde werkomgeving voor al onze medewerkers.

Integriteit

De gedragscode die in 2024 door de inspectie is ontwikkeld, draagt bij aan een transparante en integere werkomgeving waarin respect, eerlijkheid en verantwoordelijkheid centraal staan.

Het ministerie van OCW heeft het afgelopen jaar ingezet op een concernbrede versterking van het interne integriteitsstelsel en de meldstructuur. De implementatie van hiervan loopt door in 2025.

Vertrouwenspersonen

In 2024 wendden 46 inspectie-medewerkers zich tot de vertrouwenspersonen van de inspectie. In 2022 en 2023 waren dat er 26 respectievelijk 31. Van de 46 meldingen waren er 28 gerelateerd aan een leidinggevende en 16 aan een collega of het team. De redenen om contact op te nemen met de vertrouwenspersonen verschilden, maar de meldingen betroffen onder andere ongewenste omgangsvormen. Bij 36 van de 46 meldingen werd de melder intern doorverwezen, bijvoorbeeld naar de bedrijfsarts, het Rijksloket Advies en bemiddeling arbeidszaken (RABA), de

ombudsfunctionaris, de leidinggevende, de directeur, of de HR-functionaris. Geen van de 46 meldingen leidde tot een officiële klacht.

Er zijn in 2024 geen officiële (formele) integriteitsmeldingen gedaan. Wel vonden er 8 contactmomenten met vertrouwenspersonen plaats over integriteitskwesaties.

Informatiebeleid

Aan de hand van het informatieplan werkte de inspectie in 2024 aan de verbetering van haar informatievoorzieningslandschap. In september 2024 werd de tweede editie van het informatieplan vastgesteld. Dit plan bevat de doelen die de inspectie wil behalen op het gebied van informatievoorziening en informatiehuishouding. Dit zijn rijksbrede doelen, OCW-doelen én inspectiespecifieke doelen.

De inspectie stelde ook de Roadmap 2024-2028 op, met daarin de acties die nodig zijn om de doelen te realiseren. Voorbeelden hiervan zijn – naast de interne verbetering in de informatievoorziening – de verdere ontwikkeling van het Internet Schooldossier en de website van de inspectie.

In 2024 was er veel aandacht voor bewustwording rond informatiebeveiliging, privacy en informatiehuishouding. Daarnaast kreeg innovatie steeds meer aandacht, zoals het gebruik van AI. In samenwerking met OCW werd een start gemaakt met het ontwikkelen van kaders en het verkennen van AI-toepassingen.

We werkten aan de verbetering van onze informatievoorziening

AI in het toezicht

Sinds 2023 werken we samen met een aantal rijksinspecties en universiteiten aan een effectieve en verantwoorde inzet van AI-methoden in het toezicht. In 2024 is een aantal promovendi gestart met onderzoek.

Inmiddels heeft de inspectie 2 algoritmen geregistreerd in het landelijke algoritmeregister. Eerder werd de Prestatiemonitor geregistreerd, een risicomodel dat ondersteuning biedt in de jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse. In 2024 registreerden we ook de Onderwijsresultatenmodellen. Dit is

een instrument dat wordt gebruikt voor de beoordeling van de standaard Onderwijsresultaten (OR1) uit ons waarderingskader.

Activiteiten in het kader van OCW Open

Om te voorkomen dat overheidsbeleid nogmaals tot ‘ongekend onrecht’ leidt, zoals bij de toeslagenaffaire, heeft het kabinet een stevig pakket aan maatregelen genomen. Alle ministeries werken aan het herstel van vertrouwen in de overheid. In dit kader startte het ministerie van OCW in 2021 met het programma OCW Open. Een deelprogramma hiervan is de werkagenda Werk aan Uitvoering, gericht op verbetering van de dienstverlening aan burgers en instellingen. De financiering voor deze activiteiten loopt tot 2032.

De inspectie werkt in dit kader aan de volgende meerjarige projecten:

- vernieuwing klantportaal (Internet Schooldossier);
- meldingen en signalen ophalen bij moeilijk bereikbare (kwetsbare) doelgroepen geprofileerde en communicatieve organisatie;
- toegankelijker en begrijpelijker (publieksvriendelijker) maken van onze website www.onderwijsinspectie.nl.

Begroting en realisatie

Voor 2024 stelden we eerder een begroting van €76,5 miljoen vast. Door verschillende wijzigingen in het boekjaar kwam het uiteindelijke beschikbare budget voor 2024 uit op €103,1 miljoen. De wijzigingen waren onder andere het gevolg van loon-, prijs- en cao-bijstellingen, maar vooral van extra middelen voor nieuwe taken, de extra taken die zijn geïmplementeerd via het programma Versterking Toezicht, sociale veiligheid en OCW Open. Daarnaast leidden meevallers op verschillende posten en vertragingen in de invulling van vacatures tot een overschot van ongeveer €3,5 miljoen aan het einde van het jaar.

Tabel 4c - realisatie 2024 per kostensoort (in miljoenen euro's)

Kostensoort	Realisatie 2024	Percentage
Personeel	83,3	84%
Huur, huisvesting, bijdrage SSO	5,1	5%
Automatisering	8,8	9%
Overig materieel	2,4	2%
Totaal	99,6	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2025)

Colofon

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

Een exemplaar van deze publicatie is te downloaden vanaf de
website van de Inspectie van het Onderwijs:
www.onderwijsinspectie.nl.

© Inspectie van het Onderwijs | maart 2025